

2007 – Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év magyarországi nyitánya

*Mottó: Adj esélyt az esélynek!
Csatlakozz hozzánk 2007-ben!*

2007 – European Year of Equal Opportunities for All

Minden embernek joga van az egyenlő bánásmódhoz – hangsúlyozta Kiss Péter szociális és munkaügyi miniszter március 5-én, a Művészetek Palotájában megrendezett egész napos konferencián. A befogadásról, a partnerségről, az együttműködésről, a diszkrimináció elleni fellépésről szólnak majd az elkövetkező évek. A partnerek azok lesznek, akik el tudják fogadtatni a társadalommal, hogy a diszkriminációt meg kell szüntetni – emelte ki megnyitó beszédében.

A szociális és munkaügyi miniszter a 2007-es év törekvéseként a többi között az *akadálymentesítést*, illetve a *foglalkoztatás növelését* jelölte meg.

Kiss Péter elmondta azt is, szeretné ha az Új Magyarország Fejlesztési Terv példamutató lenne az esélyegyenlőségi kérdések érvényesítése tekintetében. A foglalkoztatási diszkriminációról szólva azt közölte, hogy az elsősorban a fiatal pályakezdőket, az ötven év felettieket, a romákat, a megváltozott munkaképességűeket, valamint a kisgyermeküket egyedül nevelő nőket sújtja. Arra hívta fel a figyelmet, hogy több erőforrást kell biztosítani a foglalkoztatás növelésére.

György Gábor, az Európai Bizottság magyarországi képviselőjének vezetője annak a véleményének adott hangot, hogy az Európai Unióban növekszik a szolidaritás a mássággal szemben. Úgy látja, az esélyegyenlőség megteremtésében *a civil szervezeteknek kiemelt szerepe van*, feladatuk a többi között, hogy az állampolgároknak információt adjanak jogaikról, illetve tartalommal töltsék meg az „aktív idősödés” fogalmát.

Kaltenbach Jenő, a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok biztosa, esélyegyenlőségi nagykövet szerint az antidiszkriminációt biztosító jogi keretek „rendkívül fontosak” mivel egy társadalom a jog által is alakul – emelte ki az országgyűlési biztos, hozzáté-

ve, hogy a jogrend önmagában nem elegendő, a jog érvényesítéséért felelős szervezeteknek döntő szerepük van az esélyegyenlőség megteremtésében. *(Beszéde részletét alább közöljük. A szerk.)*

Lévai Katalin szocialista európai parlamenti képviselő azt hangsúlyozta, hogy le kell bontani „a diszkrimináció kordonjait, mert ezek a kordonok választanak el minket attól az Európától, amelyben mindannyian élni szeretnénk”. Az esélyegyenlőség évére azért van szükség, mert ha nincs esélyegyenlőség, akkor van diszkrimináció, van rasszizmus, van antiszemitizmus és mindenféle megkülönböztetés azokkal szemben, akik nem tudják megvédeni jogukat – folytatta. Megjegyezte azt is, hogy az esélyegyenlőség nem korlátozódik egyetlen évre, hanem a társadalmi párbeszéd évével folytatódik tovább.

Gurmai Zita európai parlamenti képviselő szerint az esélyegyenlőség évének célja, hogy felhívja az európai társadalmak figyelmét egy igazságos, össze-

Gurmai Zita, Lévai Katalin, Kaltenbach Jenő, Kiss Péter, Rauh Edit és György Gábor az elnökségben (balról jobbra)

Bajtai László felvételei

tartó, mindenki számára esélyegyenlőséget biztosító élet előnyeire. *(Beszédét szintén közreadjuk. A szerk.)*

Arató Gerely, az Oktatási és Kulturális Minisztérium államtitkára azt emelte ki beszédében, hogy az oktatást alkalmassá kell tenni az esélyegyenlőtlenség csökkentésére. Noha az oktatás a legfontosabb befektetés, ugyanakkor ma veszteséges, „mert nem tudjuk biztosítani mindenki számára tehetsége kamatoztatá-

sát” – jelentette ki az államtitkár megjegyezve, hogy kiszorul az, aki szegény, aki iskolázatlanabb családból jön, aki roma vagy fogyatékkal él. Az államtitkár az oktatáspolitikai fő céljaként a párbeszédet, az esélyegyenlőség-központú pedagógiai gyakorlat kialakítását határozta meg követendő célként.

forrás: www.szmm.gov.hu

„A szemlélet-formálás hosszú távú folyamat...”

Beszélgetés Rauh Edit esélyegyenlőségi szakállamtitkárval

Interjú közben

Nehezen találtunk időpontot az interjúhoz, Rauh Edit egyszer a Down Alapítványnál járt, a Down-szindrómával élők világnapján, gondjaikkal-sikereikkel ismerkedett, másszor munkáját elismerő emlékplakettet vett át a Magyar Speciális Művészeti Műhelyegyesülettől: „Értelmileg Akadályozott Embertársainkért”. Különböző eseményeken is találkoztunk, ahol mindig ő volt a szervező vagy a vendég, külön beszélgetésre nem jutott ideje. Legutóbb éppen a Duna Palotában a Szegényeket és Rászorulókat Támogató Alapítvány konferenciáján jártam vele így.

Korábban különböző nemzetiségi, elsősorban cigány rendezvényekről ismertem őt. Stuttgartban – Szentandrásy István műveinek kiállításán – a mintegy kétszáz fős hallgatóságnak németül mutatta be a hazai cigány kultúrát és képzőművészetet, hatalmas sikerrel. Nem hiszem, hogy sokak előtt ismert: Rauh Editet, aki 1998 óta jár oda tanítani, a Pécsi Tudományegyetem címzetes egyetemi docenssé avatta. Amikor ezt megemlítettem, elmosolyodott, nagyon örül ennek – mondta –, de beszéljünk inkább az Esélyegyenlőség Évéről!

– Kiss Péter szociális és munkaügyi miniszter március elején, a 2007- Egyenlő Esélyek Mindenki Számára Európai Év megnyitóján, az akadálymentesítést és a foglalkoztatáspolitikát jelölte meg prioritásként a programok sorában. Ön hová tenné a hangsúlyt?

– Nem véletlen, hogy a miniszter úr e két fontos területről beszélt hangsúlyosabban, ugyanis az akadálymentesítésnek kétféle értelmezése is van. Egyrészt fizikai értelemben könnyíti meg az érintettek számára a mindennapi életben és ügyeik intézésében a közlekedést, s nem csak a mozgásukban korlátozott embereknek, de a kisgyerekes szülőknek, akik babakocsit tolnak és az idős embereknek is, akik nehezen járnak a lépcsőfokokat. Másrészt létezik egy nem fizikai értelemben vett akadálymentesítés, amely szintén érinti a társadalom nagy részét, ez pedig az információáramlás akadályainak megszüntetése. Ez

is elengedhetetlen, hogy ne szigetelődjenek el emberek pusztán azért, mert fogyatékossgal élnek, kis településen laknak, hátrányos helyzetűek. Szükséges tehát az ilyen értelmű akadálymentesítés is. A foglalkoztatás szintén társadalmilag fontos, hiszen érinti a fogyatékkal élőket, a romákat, mindazokat, akik kiszorulnak a munkaerőpiacról. Érinti a nőket, akik kevesebb bért kapnak ugyanazért a munkáért, mint a férfiak és a negyvenöt év felettieket, akik sokszor hiába kopogtatnak a munkaadóknál. Érinti a pályakezdő fiatalokat is, de sorolhatnám még hosszan azokat a társadalmi rétegeket, melyek így vagy úgy, bekerülnek ebbe a körbe.

– Hogyan lett éppen 2007 az esélyegyenlőség éve?

– Az Európai Unió huszonhét tagállamában felmérést készített a diszkriminációról. Felmérték, meny-

nyire tájékozottak a polgárai arról: mit tehetnek, ha hátrányos megkülönböztetés éri őket. Tudják-e, hová forduljanak? Ismerik-e egyáltalán, hogy kik is azok, akik hátrányos helyzetben élnek és diszkrimináció éri őket? Az úgynevezett Eurobarométer felmérésének eredménye vezetett el ahhoz, hogy 2007-et az Európai Közösség is az esélyegyenlőség évévé nyilvánította. Január végén, Berlinben, az EU soros német elnöksége nyitotta meg az Esélyévet. A felmérés adatai ugyanis azt mutatták, hogy Európában – bár eltérő mértékben – de jelen van a diszkrimináció, az etnikai, a különbségeken, fogyatékoságon, szexuális orientáción alapuló egyaránt. A felmérés szerint a legsúlyosabb hátrányos megkülönböztetés az etnikai alapú. Tíz válaszolóból nyolc azt állította, hogy a diszkrimináció különösen a romákkal szemben erős. A tagállamok közül csupán négyben gondolják a polgárok azt, hogy az etnikai csoportokhoz tartozó népek kultúrája gazdagítja az európai kultúrát. A multikulturális társadalom elvei elsősorban Svédországban és Finnországban határozottak. A romák alkotják ma Európa legnagyobb létszámú etnikai kisebbségét, és az európai polgárok hetvenhét százaléka tekinti az oktatás alapjait meghatározónak integrációjuk tekintetében.

Már ebből érzékelhető, hogy itt nem 2007-re, azaz egy évre szóló feladataink vannak. Alapvetően szemléletváltozást kell elérnünk, ami csak hosszú távon és következetes munka révén érhető el. Rövid távú stratégia lehet az EU azon törekvése, amely a tagállamokban a megfelelő antidiszkriminációs törvények megalkotására, továbbfejlesztésére és érvényre juttatására irányul. Ez komoly előrelépés, ezért minden erőfeszítést meg is kell tenni, de a szemléletváltáshoz sokkal több idő és munka szükséges.

– *Hazánk mikor csatlakozott az Esélyév programjaihoz?*

– Már tavaly dolgoztunk a Nemzeti Stratégián. Az Esélyévet Magyarországon hivatalosan idén márciusban nyitottuk meg „Partnerkonferencia és gála” című rendezvényünkkel. Csatlakoztunk az Esélyév négy fő témaköréhez: jogok, képviselet, elismerés, tiszteletben tartás. Jogok: azaz növelni a jogtudatosságot, hangsúlyozni a jogérvényesítés hatékonyságának fontosságát. Képviselet: azaz párbeszéd kialakítása, kiemeli a hatalommal való felruházás, a társadalmi érdekképviselet és a civil aktivitás szükségességét. Elismerés: azaz a sokszínűség elismerése és népszerűsítése. Tiszteletben tartás: azaz a tolerancia növelése, a sztereotípiák, előítéletek, és az erőszak felszámolása. Az EU elvárásaival összhangban nemzeti stratégiánk a társadalmi szemléletformálást segíti elő.

Ezen kívül a kormányzat is teszi a dolgát a hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlőségének támogatása érdekében. Kezdeményezésünk célja, hogy rámutassunk az európai társadalmak sokszínűségére, tudatosítsuk az állampolgároknak, hogy joguk van az egyenlő bánásmódra, a diszkriminációmentes életre, függetlenül nemi, faji vagy etnikai származásuktól, vallásuktól vagy hitbéli meggyőződésüktől, fogyatékoságuktól, koruktól, vagy szexuális irányultságuktól.

– *Nem beszéltünk még a programok forrásairól, a megvalósítandó feladatok pénzügyi támogatásáról.*

– 2007-ben 516.000 EUR (mintegy 130 millió forint) áll rendelkezésre a programok megvalósítására. Ennek felét az Európai Unió biztosítja. Miniszter úr úgy ítélte meg, hogy a programok hosszabb távú megvalósításához további forrásokat kell biztosítanunk, így kapcsolódó egyéb pályázatokat is kiírunk, melyek áprilisban kerülnek nyilvánosságra.

A 2004 óta működő Országos Esélyegyenlőségi Hálózaton keresztül, a civil szervezetek bevonásával zajló programjaik támogatására – figyelemfelkeltő rendezvények szervezésére, kedvező példák bemutatására és népszerűsítésére, regionális, megyei és helyi szintű új kezdeményezések elindítására – mintegy 40 millió forint a felhasználható keret.

Nagyon fontos az eddigi hazai kutatások szintézise. Ezt a Magyar Tudományos Akadémia közreműködésével fogjuk megvalósítani. Célja a másodlagos kutatás, a kutatói regiszterek aktualizálása az érintett kutatók szakmai szempontjainak figyelembe vételével.

A partnerség tulajdonképpen a hátrányos megkülönböztetés elleni fellépés összes lehetséges szereplőjének megszólítását, illetve bevonását jelenti az Európai év eseményeibe: pedagógusokra, munkaadókra, egyetemekre gondolunk (a pécsi egyetem például már csatlakozott a programhoz), de számítnunk valamennyi önkormányzatra, és segíteni kívánunk mindenkinek saját programja elkészítésében.

A médiát nagyon fontos szereplőnek tekintjük stratégiánk megismertetésében és megvalósításában. Amennyiben tovább kérdez, nyilván még sokan fognak eszembe jutni, hiszen ez az év éppen arról szól, hogy senki ne maradjon érintetlen és érintetlen a diszkrimináció elleni, az esélyegyenlőséget biztosítani kívánó programok során.

– *Köszönöm az interjút, Önnek és munkatársainak is további sikereket kívánunk!*

Mayer Éva